

Paragraf 105

Ärendenummer KS2022/119

Svar på medborgarförslag - Gratis mensskydd på allmänna toaletter inklusive skolor

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsen beslutar att medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag inkom den 31 februari 2022 om gratis mensskydd på allmänna toaletter inklusive skolor. Förslagsställare anser att kostnaderna är höga och de finns tjejer som inte har råd med mensskydd.

Den 6 juni 2019 avslog kommunfullmäktige en motion om att genomföra försök att erbjuda mensskydd utan kostnad till kvinnor upp till ca 23 år, KS2018/169.

Eftersom kommunfullmäktige fattat beslut om frågan om gratis mensskydd relativt nyligen anser kommunledningsförvaltningen att frågan redan är utredd och besvarad. Kommunledningsförvaltningen anser därför att medborgarförslaget skall avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2022-05-23

Protokollsutdrag, kommunfullmäktige, 2022-03-14, § 29

Medborgarförslag, 2022-01-31

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2019-04-26

Kommunledningsförvaltningen
Pernilla Madesäter
0171-62 54 89
pernilla.madesater@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Medborgarförslag - Gratis mensskydd på allmänna toaletter inklusive skolor

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsens beslutar att medborgarförslaget avslås.

Ärendet

Bakgrund

Angelina Söderholm Björklund har den 31 februari 2022 inkommit med ett medborgarförslag om gratis mensskydd på allmänna toaletter inklusive skolor. Förslagsställare anser att kostnaderna är höga och de finns tjejer som inte har råd med mensskydd.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

I motionen yrkades att kommunstyrelsen skulle ges i uppdrag att genomföra ett försök med att erbjuda mensskydd utan kostnad till kvinnor upp till cirka 23 år.

Kommunledningsförvaltningen utredde frågan under våren 2019 genom att jämföra med hur andra kommuner hanterat den samt genom att fråga Enköpings kommuns verksamheter hur de såg på frågan. Slutsatsen blev då att kommunledningsförvaltningen ansåg att en ekonomisk satsning på gratis mensskydd är ett av många sätt att arbeta för ett jämlikt samhälle. Det var dock oklart vilka faktiska effekter en sådan prioritering skulle ge. För att kunna uppnå någon effekt ansågs en satsning på gratis mensskydd sannolikt också ingå i en långsiktig satsning för att förebygga psykisk och fysisk ohälsa bland unga. En sådan satsning bedömdes vara svår att genomföra av ekonomiska skäl. Kommunfullmäktige avlog därför motionen genom ett beslut den 6 juni 2019, KS2018/169.

Eftersom kommunfullmäktige fattat beslut om frågan om gratis mensskydd relativt nyligen anser kommunledningsförvaltningen att frågan redan är utredd och besvarad. Kommunledningsförvaltningen anser därför att medborgarförslaget skall avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser föreligger förslag till beslut.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Avslag på medborgarförslaget kan innebära att personer som behöver köpa mensskydd inte har råd med mensskydd.

Dock kan personer som inte har råd med basala hygienartiklar, såsom mensskydd, söka ekonomiskt bistånd, jml 4 kap 1 och 2 §§ i Socialtjänstlagen, SoL.

Inga miljömässiga konsekvenser föreligger förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2022-05-23

Protokollsutdrag, kommunfullmäktige, 2022-03-14, § 29

Medborgarförslag, Angelina Söderholm Björklund, 2022-01-31

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2019-04-26

Åsa Olsson
Kansli- och utredningschef
Enköpings kommun

Pernilla Madesäter
Strateg
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:

Förslagsställaren, för kännedom

Kommunfullmäktige, för kännedom

Paragraf 29

Ärendenummer KS2022/119

Medborgarförslag - Gratis mensskydd på allmänna toaletter inklusive skolor

Kommunfullmäktiges beslut

Medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och beslut. Kommunfullmäktige ska informeras om beslutet.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag om gratis mensskydd på allmänna toaletter inklusive skolor har inkommit.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag, Angelina Söderholm Björklund, 2022-01-31

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: noreply@sitevision.enkoping.se <noreply@sitevision.enkoping.se>

Skickat: den 31 januari 2022 15:16

Till: Kommunledningsförvaltningen <Kommunledningsforvaltningen@enkoping.se>

Ämne: Inskickat formulär

För- och efternamn

Angelina Söderholm Björklund

Förslag

Gratis mensskydd på allmänna toaletter inklusive skolor

Motivering

JAG TYCKER DET SKA FINNAS GRATIS MENSKYDD FÖR VI TJEJER LEVER MED DETTA
NÄSTA HELA LIVET OCH DET ÄR DYRT ATT KÖPA BINDOR SÅ OFTA DET FINNS VISSA
FATTIG TJEJER SOM INTE HAR RÅD MED MENSKYDD SKA DOM DÅ BLÖD IGEN

Kommunledningsförvaltningen
Christina Bringfors Dahlgren
0171-62 54 60
christina.bringfors-dahlgren@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion - Gratis mensskydd till tjejer

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Motionen avslås

Beskrivning av ärendet

Den 5 mars 2018 inkom Britta Dalved (V) och Magnus Ahlkvist (V) med en motion om gratis mensskydd för tjejer. I motionen yrkar motionärerna att kommunstyrelsen ges i uppdrag att låta genomföra ett försök med att erbjuda mensskydd utan kostnad till kvinnor upp till cirka 23 år. I motionen finns också ett förslag att försöket ska utvärderas och att en rapport lämnas till kommunstyrelsen för vidare behandling i kommunfullmäktige.

Motionssvaret återremitterades under kommunfullmäktiges sammanträde den 4 februari i för att kompletteras med bland annat svar på Ingvar Magnussons (NE) frågor.

Kommunledningsförvaltningen uppfattar att frågorna främst gäller Österåkers kommuns satsning på gratis mensskydd. Bland annat önskas svar på vilka deltagarna i projektet är, huruvida man kan se några positiva sideeffekter på satsningen och om det finns några positiva förändringar vad gäller den psykiska ohälsan.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

För att kunna bedöma motionen har kommunledningsförvaltningen bland annat tittat på andra kommuners agerande vid motioner och medborgarförslag om att kommunen ska finansiera mensskydd.

I Österåkers kommun har mensskydd delats ut gratis till unga mellan 12 och 23 år under 2018, något som ingick i en större satsning på ungas psykiska och fysiska hälsa. Den totala kostnaden 2018 var 800 000 kronor och summan användes främst till att anställa en kurator och en barnmorska som ska förebygga psykisk ohälsa. Dessutom budgeterades 100 000 kronor för att köpa in

menskoppar och menskydd som delades ut kostnadsfritt till elever på gymnasieskolor och ungdomsmottagning. Pia Jonason som är chef för ungdomsmottagningen berättar att 45 000 kronor av de 100 000 användes under 2018 och att ett stort kvarvarande lager gör att mensskydd kan delas ut även under 2019. Satsningen har inneburit en ökning av besökare i åldern 11-12 år, oklart antal, och hon framhåller att den största vinsten är att unga elever fångas upp och att mottagningen då kan berätta hur mens fungerar, hjälpa till vid problem med mensvärk, men även ge stöd vid psykisk ohälsa och erbjuda sexualupplysning. Det är däremot för tidigt att se eventuella effekter på ungas hälsa.

I Upplands-Bros kommun avslog kommunfullmäktige den 20 mars 2019 ett liknande förslag om gratis mensskydd, med motiveringen att det är landstinget som ansvarar för ungdomsmottagningen och bekostar verksamheten. Den uppskattade kostnaden för en satsning på gratis mensskydd i Upplands-Bros kommun var 900 000 kronor per år.

I Eskilstuna kommun har ett förslag nyligen lagts av Vänsterpartiet om att erbjuda gratis mensskydd till skolelever under en tvåårsperiod. Den uppskattade kostnaden för detta är 1,5 miljoner kronor årligen och insatsen skulle beröra cirka 4 000 elever. I dagsläget saknas dock förslag på finansiering och genomförande.

Kommunledningsförvaltningen har även tillfrågat elevhälsan inom Enköpings kommuns utbildningsförvaltning om deras synpunkter på motionen. De uppger att elever som idag har behov av mensskydd har möjlighet att få det om de har glömt eller inte har mensskydd med sig och får mens i skolan. Man delar dock inte ut mensskydd till alla och inte så att det räcker för en hel menstruationsperiod. Upplevelsen är dock inte att samma elever återkommer till elevhälsan på grund av att de är utan skydd, vilket kan ses till som en indikation på att avsaknad av mensskydd inte är ett större problem för flickor i skolåldern. Statistik på frånvaro orsakad av att elever går hem på grund av avsaknad mensskydd saknas dock.

Möjlighet till gratis mensskydd vid behov finns till exempel på Westerlundska gymnasiet. Där uppger man att man inte kan se vilken skillnad en politisk satsning på gratis mensskydd skulle leda till eftersom eleverna redan får gratis mensskydd om de söker sig till deras mottagning.

Elevhälsan noterar också att det skulle bli en extra arbetsbelastning om skolan skulle dela ut mensskydd till alla flickor helt gratis. Dessutom är det väldigt olika vilken typ av mensskydd man använder, exempelvis vilken storlek och vilken sort, så det är också en fråga om lokalutrymme för att kunna förvara skydden.

Utvecklingen av ett jämlikt samhälle är ett viktigt mål, identifierat både i Enköpings kommuns strategiska mål och i Agenda 2030. Rent juridisk bedömer kommunledningsförvaltningen också att det kan anses kompetensenligt att en kommun erbjuder gratis mensskydd, även om Upplands-Bros kommun resonerat att regionen bör finansiera en sådan satsning när den i sker i samverkan med den regionfinansierade ungdomsmottagningen.

Kommunledningsförvaltningen anser dock att en ekonomisk satsning på gratis mensskydd är ett av många sätt att arbeta för ett jämlikt samhälle. Vilka faktiska effekter en sådan prioritering skulle ge är oklart. Österåkers försök är inte fullt utvärderat och tveksamheter kring eventuella effekter framgår också av Enköpings elevhälsas framförda synpunkter. För att kunna uppnå någon effekt bör en satsning på gratis mensskydd sannolikt också ingå in en långsiktig satsning för att förebygga psykisk och fysisk ohälsa bland unga. En sådan satsning bedöms i dagsläget vara svår att genomföra av ekonomiska skäl.

Kommunledningsförvaltningen anser därför att motionen ska avslås.

Peter Lund
Kommundirektör
Enköpings kommun

Christina Bringfors Dahlgren
Hållbarhetschef
Enköpings kommun

Kopia till:
[Klicka här för att ange text.](#)